

יולי 2021

המלצות הגנת הצומח באבטיח

ערבה וכיכר סדום, 2021-2022

כללי

- ✓ לפני השימוש בכל תכשיר הדברה יש לקרוא בעיון את התוויות שעל אריזת התכשיר ולפעול בהתאם, כלומר להשתמש רק בתכשיר הדברה שבתוויתו מופיע שם הגידול הרלוונטי.
- ✓ לאחר הריסוס יש להקפיד על ימי המתנה לפני קטיף, כפי שמצוין בתווית (לשוק המקומי).
- ✓ פעילות הדבורים חיונית להאבקה יעילה, לכן חשוב לטפל בהתאם להנחיות ספק הדבורים.
- ✓ אין לרסס צמחים הנמצאים בעקה ואין להשאיר תכשיר הדברה במים, אפילו רק לשעות אחדות, אלא אם מצוין אחרת בתווית התכשיר.
- ✓ רשימת תכשירי הדברה מצורפת כחוברת נפרדת.

מזיקים

זבובי מנהרות (מנהרנים)

רימה של זבוב החממות

מנהרן החממות

זק בעלה של מלון

גלמים של מנהרן

בגידול אבטיח בערבה מופיעים שני מינים של מנהרנים, העלולים לגרום להפרעה חמורה בתהליך ההטמעה ברקמות הירוקות של הצמחים, עד כדי התייבשות העלים. הנזק שמסב המנהרן נגרם על ידי הרימות, הניזונות מתאי הפרנכימה שבין שכבות האפידרמיס ויוצרות מנהרות אופייניות. בגידול הסתווי בדרך כלל המנהרנים אינם מהווים בעיה בשל הצימוח המהיר של הצמחים, אך כשהתקפת המזיק מתרחשת בגיל צעיר מאוד של הגידול או בגידול חורפי, כדאי לשקול טיפול. אורכו של הבוגר הוא כ-1-1.5 מ"מ, וראשו צהוב ברובו. **למנהרן החממות** רימה צהובה, והוא יוצר מנהרות מפותלות בצדו העליון של העלה; **למנהרן העורקים** רימה בצבע קרם, והוא יוצר מנהרות לאורך העורקים בצדו התחתון של העלה.

כנימות עלה

כנימת עלה הדלועיים מכונפת
<https://entnemdept.ufl.edu>

כנימת עלה הדלועיים
<https://entomologytoday.org>

כנימות עלה הדלועיים קטנות (1-2 מ"מ אורך) ורכות, ומפתחות מושבות צפופות על הצמח. לגופן צורת אגס, וצבען משתנה - ירוק, צהוב או שחור. מהחלק האחורי מתרומם זוג צינוריות, שבעת סכנה מופרש דרכן נוזל שעוותי לדחיית אויבים פוטנציאליים. בוגרי הכנימה מופיעים כחסרי כנפים וכבעלי כנפיים. האחרונים מופיעים בעיקר באוכלוסיות צפופות מדי.

כנימות העלה ניזונות מהצמחים, מדכאות צימוח ומפרישות טל דבש דביק, שעליו מתפתחות פטריות פייחת בתנאי לחות גבוהים. בנוסף, הן האחראיות להעברת מחלת וירוס הכתמים הטבעתיים של הפפיה (PRSV).

וירוס הכתמים הטבעתיים של הפפיה (PRSV)

דרגות צעירות של כנימת עש הטבק

כנימת עש הטבק, בוגר <https://gd.eppo.int>

כנימת עש הטבק ניזונה מהצמחים ומחלישה אותם, וכתוצאה מההזנה היא מפרישה טל דבש. כנימת עש הטבק מעבירה מספר מחלות וירוס: וירוס הבהרת עורקים במלפפון (CVYV), שאין לו ביטוי בעלווה, אך בפרי נראים חספוס ושקעים; וירוס גימדון צהוב בדלועיים (CYSDV), וירוס קיפול עלי הקישוא (SqLCV), וירוס גימדון החוורת של האבטיח (WmCSV) והצהבת עורקי הקישוא (SqVYV). מחלות אלה גורמות להפחתה ביבול ולירידה ברמת הסוכר בפרי, ולמניעתן מומלץ להגן על הגידול ביריעות בד (אגריל) או ברשת 50 מש מתחילת הגידול (זריעה או שתילה) ועד הכנסת הדבורים לשטח. למניעת הווירוסים, חשוב מאוד להדביר את הדרגות הבוגרות המעבירות אותם.

וירוס גימדון צהוב בדלועיים (CYSDV)
(E. Sikora, Auburn University, Bugwood.org.)

וירוס הבהרת עורקים במלפפון (CVYV)
(באדיבות א. דומברובסקי)

וירוס קיפול עלי הקישוא (SqLCV)
(באדיבות א. דומברובסקי)

וירוס גימדון החוורת של האבטיח (WmCSV)

הצהבת עורקי הקישוא (SqVYV) (באדיבות ו. ריינגולד)

אקרית אדומה מצויה

הנקבה הבוגרת של האקרית האדומה ביצתית בצורתה, צבעה צהוב-ירקרק עד אדום, ועל גבה שני כתמים כהים. הנקבה מטילה ביצים עגולות (בקוטר 0.15 מ"מ) בצדם התחתון של העלים. לזחל הלבן הבוקע מן הביצה שלושה זוגות רגליים, בעוד שלנימפות ולבוגרים - ארבעה זוגות. האקריות ניזונות מכלורופלסטים של תאי הצמח, ומותירות אחריהן סימני הצהבה. כתוצאה מכך, קטן השטח המטמיע ונעצרת התפתחות הצמחים. באוכלוסיות גדולות עלולות האקריות לגרום להתייבשותם ולנשירתם של העלים, ואף של צמחים שלמים. מומלץ מאוד לבצע ניטור, ומיד עם הופעת המזיק לבצע פעולת הדברה.

נזק אופייני של אקרית הקורים

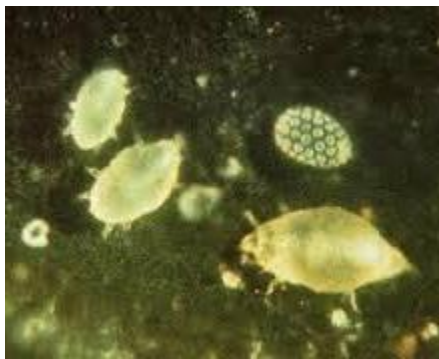
אקרית אדומה מצויה (באדיבות א. רכט)

זחלי עשי לילה

עשי הלילה הבוגרים - פרודניה, לפיגמה, הליוטיס ופלוסיה - בדרך כלל אינם מהווים בעיה. הנזק העיקרי נגרם על ידי הזחלים, והוא מתבטא בגירוד קליפת הפרי ובחדירתם לתוך הפרי.

אקרית העיוותים

אקרית קטנה מאוד ושקופה. היא אינה טווה קורים, ולכן קשה לזיהוי בנגיעות נמוכה. נמצאת בקדקודי הצימוח ועלולה להסב נזק כבד מאוד, עד כדי עצירת הצימוח למשך זמן רב. המזיק גורם עיוותים בעלים העליונים כתוצאה ממציצה ומהפרשת רעלים. קדקוד הצימוח מתקצר, והעלים מתעוותים ולא מתפתחים. כנימת עש הטבק יכולה לשאת אותה על הרגליים ולהעבירה ממקום למקום.

אקרית העיוותים וביציה

<http://www.biologicalservices.com.au>

הפסקת צימוח

מחלות

קימחון

השתילות המוקדמות כמעט שאינן נפגעות מהמחלה. ככל שהשתילה מאוחרת יותר, מאמצע אוגוסט ואילך - כך הגידול רגיש יותר למחלה. המחלה מופיעה בסתיו, עם ירידת הטמפרטורות (מאמצע ספטמבר). הטיפול יינתן בהתאם לשלבי הגידול. תדירות הטיפולים למניעה, לפני הופעת המחלה, היא אחת ל-10-14 יום, ועם הופעת המחלה מומלץ להגביר את התדירות לטיפול אחת ל-7-10 ימים. אם נראית התפרצות, ניתן לבצע שלושה טיפולים עוקבים בתדירות של פעם ב-5 ימים בשלושה תכשירי הדברה מקבוצת פעולה שונות. לאחר שהמחלה נעצרת, ניתן לבצע שוב טיפולים בתדירות של אחת ל-7-10 ימים.

רשימת השילובים האפשריים בין תכשירי ההדברה באבטיח

כללי

1. להלן השילובים האפשריים בין תכשירי ההדברה, שנבדקו לגבי פגיעה (פיטוטוקסיות) באבטיח, אולם לא כולם נבחנו מבחינת יעילותם. הרשימה מפורסמת באתר האינטרנט של השירותים להגנת הצומח ולביקורת (ראה קישור להלן).
2. הסימן / (לכסן) מציין אפשרות בחירה בין תכשירים שונים להדברת הפגע.
3. שילובים שאינם מופיעים ברשימה שלהלן, אינם מוכרים או פוגעים בגידול. שימו לב גם למצוין בתווית התכשיר.

אוברון + נתיבו 75
אטברון + דומארק/ דומארק קומבי
דיפנדר + שמן EOS
ורטימק + שמן EOS/ נמגארד/ ספיידר/ קומודור
אינוורט + אצטאסטאר/ וינטו/ מטאור
איפון + אקסמייט
אצטאסטאר + שמן EOS/ וינטו/ שביט
ביסקיה 240 + מובנטו 100
דומרק קומבי + אוויסקט/ ורטימק/ מוליט/ מוספילן/ ספיידר
דורמייט + אוברון
וויאנדו 500 + קומולוס/ מטרונום פריים/ רקויאם פריים
מובנטו 100+ נתיבו 75
מוספילן + נץ/ סטרובי/ סיגנום
מטאור + אפולו/ נימגארד
אורון + מסאי-מייט
סולפוזול + רומקטין
סיגנום + אולטרא פיין/ וירותר/ ספיידר
פלורמייט + ספיידר

רשימת תכשירי ההדברה המורשים לשוק המקומי - באתר משרד החקלאות, השירותים להגנת הצומח:
<https://pesticides.moag.gov.il/#/pages/tachshirim>

מכרחה,

סבטלנה דוברינין
מדריכת הגנת הצומח

האמור לעיל הינו בגדר עצה מקצועית בלבד ואינו מהווה חוות דעת מומחה לצורך הצגה כראיה בהליך משפטי. על מקבל העצה לנהוג מנהג זהירות, ושימוש או הסתמכות על המידע המופיע לעיל הינו באחריות מקבל העצה בלבד.

אין להעתיק, להפיץ או להשתמש במסמך זה או בחלקים ממנו לצורך הליך משפטי כלשהו, ללא אישור מראש ובכתב של החתום.

עריכה לשונית: עדי סלוניקו; גרפיקה: לובה קמנצקי

